

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาภาวะเหน็ดเหนื่อยของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสเอดส์ในโรงพยาบาลกำแพงเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสเอดส์ สำหรับผู้ใหญ่ ตามโครงการยาต้านไวรัสเอดส์ของกระทรวงสาธารณสุข ที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลกำแพงเพชร (ทะเบียนผู้ป่วยโครงการยาต้านไวรัสเอดส์โรงพยาบาลกำแพงเพชร, 2548) ที่มีระดับค่าภูมิคุ้มกันในร่างกาย ต่ำกว่า 200 เซลล์ต่อไมโครลิตร หรือน้อยกว่าร้อยละ 15 หรือมีข้อบ่งชี้ว่าเป็นโรคเอดส์ ที่มีความสมัครใจเข้าร่วมกินยาต้านไวรัสเอดส์ของคลินิกยาต้านไวรัสเอดส์ สำหรับผู้ใหญ่ในโรงพยาบาลกำแพงเพชร จำนวน 143 คน ตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยในโครงการยาต้านไวรัสเอดส์ของ สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2545) ที่สามารถเข้าใจ และพูดภาษาไทยได้ และยินดีเข้าร่วมในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการทราบผลว่าติดเชื้อเอชไอวี และระยะเวลาที่ได้รับยาต้านไวรัสเอดส์

ส่วนที่ 2 แบบประเมินภาวะเหน็ดเหนื่อย (Self-transcendence Scale) ที่สร้างโดยรีด (Reed, 1986) แปลเป็นภาษาไทยโดยสายพิณ เกษมกิจวัฒนา (2539) ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ โดยเป็นข้อความที่แสดงถึงความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยเอง ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) แต่ละข้อคำตอบมีให้เลือก 4 ระดับ ดังนี้

ไม่เคยเลย	หมายถึง	ผู้ป่วยไม่มีความคิดเห็น หรือความรู้สึกตามข้อนั้นเลย
น้อยมาก	หมายถึง	ผู้ป่วยมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกตามข้อนั้นเป็นครั้งคราว หรือนานๆครั้ง
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	ผู้ป่วยมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกตามข้อนั้นบ่อยครั้ง
มากที่สุด	หมายถึง	ผู้ป่วยมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกตามข้อนั้นอยู่เป็นประจำ หรือเกิดขึ้นตลอดเวลา

ในแบบประเมินนี้มีรายข้อคำถามด้านบวกจำนวน 14 ข้อคือข้อที่ 1 ถึง 14 และมีข้อคำถามด้านลบจำนวน 1 ข้อคือข้อที่ 15

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางด้านบวกมีดังนี้

ไม่เคยเลย	ได้	1	คะแนน
น้อยมาก	ได้	2	คะแนน
ค่อนข้างมาก	ได้	3	คะแนน
มากที่สุด	ได้	4	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางด้านลบมีดังนี้

ไม่เคยเลย	ได้	4	คะแนน
น้อยมาก	ได้	3	คะแนน
ค่อนข้างมาก	ได้	2	คะแนน
มากที่สุด	ได้	1	คะแนน

การแปลผลคะแนน

คะแนนของแบบประเมินภาวะเหนือตนเองทั้งหมดอยู่ระหว่าง 15-60 คะแนน โดยการนำคะแนนจากการตอบคำถาม 15 ข้อมารวมกัน หลังจากนั้นจัดลำดับภาวะเหนือตนเอง โดยการแบ่งระดับคะแนนทั้งหมดเป็น 3 ช่วงลำดับ โดยใช้หลักทางสถิติ ได้แก่ พิสัย (ค่าคะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด) / 3 ดังต่อไปนี้คือ (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2546)

ช่วงคะแนน 15-30	หมายถึง	ผู้ที่มีระดับภาวะเหนือตนเองต่ำ
ช่วงคะแนน 31-45	หมายถึง	ผู้ที่มีระดับภาวะเหนือตนเองปานกลาง
ช่วงคะแนน 46-60	หมายถึง	ผู้ที่มีระดับภาวะเหนือตนเองสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ความตรงของเนื้อหา (content validity)

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามภาวะเหนือตนเอง ซึ่ง สายพิน เกษมกิจวัฒนา (2539) ได้แปลมาจากแบบประเมินภาวะเหนือตนเอง (Reed's Self-transcendence Scale) (Reed, 1986) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาไม่ได้หาความตรงของเครื่องมือซ้ำอีก เนื่องจากเป็นการนำเครื่องมือฉบับเดิมมาใช้ทั้งหมด และนำมาใช้ได้เลยโดยไม่มีการดัดแปลง

ความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามภาวะเหนือตนเอง ทดสอบความเชื่อมั่นกับผู้ติดเชื่อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสเอดส์ที่มีคุณสมบัติเหมือนประชากรที่ศึกษา ไปทดลองใช้กับประชากรที่โรงพยาบาลสุโขทัย จำนวน 10 ราย และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ (Polit & Hangler, 1999)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้นำโครงการการศึกษาผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ศึกษาอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยชี้แจงให้ประชากรที่ศึกษา ทราบว่าข้อมูลที่ได้จะถูกนำเสนอในภาพรวมและเก็บเป็นความลับ เพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้น หากประชากรไม่ต้องการเข้าร่วมการศึกษาก็สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผลใด ๆ และไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลหรือบริการอื่นใดทั้งสิ้น และให้ตอบแบบประเมินภาวะเหนือตนเอง ซึ่งมีประชากรที่ศึกษา จำนวนทั้งหมด 143 คน

การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 โดยใช้แบบประเมินภาวะเหนือตนเองของรีด (Reed,1986) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย สายพิณ เกษมกิจวัฒนา (2539) และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1. นำหนังสือจากคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยื่นต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลกำแพงเพชร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่รับยาต้านไวรัสที่มารับบริการในโรงพยาบาลกำแพงเพชร โดยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ข้อมูลในด้านการพิทักษ์สิทธิ์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและรอรับแบบสอบถามคืน โดยผู้รับบริการทุกคนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม ประมาณ 15-20 นาที ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลจนครบจำนวน ในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549
3. ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับให้มีความครบถ้วน
4. ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์และอภิปรายผลทางสถิติเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล นำมาแจกแจงความถี่ (เสนอในรูปตารางแสดง ความถี่ และ ร้อยละ)
2. คะแนนภาวะเหนือตนเอง นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน